

11.5.

PERJANTAISARJA 13

Musiikkitalo klo 19.00

LEONARD BERNSTEIN 100 VUOTTA

James Gaffigan, kapellimestari

Elina Vähälä, viulu

Jenny Carlstedt, mezzosopraano

Leonard Bernstein: Candide, alkusoitto

5 min

Leonard Bernstein: Serenadi (Platonin 'Pitöjen' mukaan) 31 min
sooloviululle, harpulle, lyömäsoittimille ja jousille

1. *Faidros – Pausanias (Lento – Allegro marcato)*

2. *Aristofanes (Allegretto)*

3. *Eriksymakhos (Presto)*

4. *Agathon (Adagio).*

5. *Sokrates – Alkibiades (Molto tenuto – Allegro molto vivace)*

VÄLIAIKA 20 min

Leonard Bernstein: Sinfonia nro 1 "Jeremiah"
mezzosopraanolle ja orkesterille

24 min

I *Prophecy (Largamente)*

II *Profanation (Vivace con brio)*

III *Lamentation (Lento)*

*Leonard Bernstein: Sinfoniset tanssit musikaalista
West Side Story*

24 min

1. *Prologue (Allegro moderato)*
2. *Somewhere (Adagio).*
3. *Scherzo (Vivace e leggiero)*
4. *Mambo (Meno presto)*
5. *Cha-cha (Andantino con grazia)*
6. *Meeting scene (Meno mosso)*
7. *Cool fugue (Allegretto)*
8. *Rumble (Molto allegro)*
9. *Finale (Adagio)*

ENNEN KONSERTTIA klo 18 päälämpö:

Discussion between conductor James Gaffigan and Broadcast Producer Outi Paananen on Leonard Bernstein. Tilaisuus on englanninkielinen.

Väliaika noin klo 19.50. Konsertti päättyy noin klo 21.15.
Suora lähetys Yle radio 1:ssä ja verkossa yle.fi/areena.

VUOSISADAN ÄÄNI

Kuten kaikki elollinen, myös kulttuurit syntyvät, kehittyvät, kukoistavat, hiipuvat ja kuolevat. Länsimainen kulttuuri syntyi myöhäiskeskiajalla, kasvoi ja kehittyi kunnes kohtasi rajun iskun Ranskan vallankumouksessa. Hiipuva länsimainen kulttuuri mureni lopullisesti 1. maailmansodan myötä. Nyt elämme globaalissa kulttuurissa, jonka muotoa ja sisältöä emme pysty vielä oikein hahmottamaan, koska – juuri niin – elämme keskellä tuota kulttuuria. Näiden väliin sijoittuu 1900-luvun ajanjakso, jota voisimme nimittää amerikkalaiseksi kulttuuriksi (vailla suora viittausta juuri Yhdysvaltoihin) tai sitten vain populaarikulttuurin ajaksi. Siihen kuuluivat kuuma ja kylmä sota, hurja tieteen ja teknologian kehitys, poliittiset murrokset, seksuaalinen vallankumous, massamedian vyöry ja nuorisokulttuurin nousu. Kylmän sodan päättyminen ja internet pirstoivat tuon megatrendin, joka näytti ensin sirpaleiselta, mutta oli nykyajasta katsoen sitenkin vielä yhteinäiskulttuurin aikaa.

Jos haemme taiteesta yhden hahmon, johon populaarikulttuurin aika kiteytyy, hän on ehdottomasti amerikkalainen Leonard Bernstein. Ja osuvasi jopa niin, että Bernstein syntyi samana vuonna (1918) kuin 1. maailmansota päättyi, ja kuoli samaan aikaan (1990) kun Berliinin muurin kappaleita siivoiltiin pois ja Neuvostoliiton savijalat olivat romahtamassa. Säveltäjänä Bernsteinissa yhdistyivät eurooppalaisesta taidemusiikista periytyvät rakenteet ja käsityötaito sekä jazzista, pop-

musiikista ja latinalaisamerikkalaisesta valtavirtauksesta vyöryvä populaarikulttuuri. Kapellimestarina Bernstein otti kaiken ilon ja hyödyn irti uudesta massamedian välineestä televisiosta. Sujuvasanaisten, humoristisen ja syntyisen komean Bernsteinin vuosikymmeniä jatkuneet musiikkiohjelmat herättivät kymmenien miljoonien tv-katsojien kiinnostuksen taidemusiikkiin ja tekivät hänestä itsestään superjulkiksen. Ja samanaikaisesti hän perehtyi klassisen musiikin suuriin mestareihin ja nosti esiin unohtumassa olleita säveltäjiä Gustav Mahlerista Jean Sibeliukseseen. Niin, uskokaa tai älkää: kuolemansa jälkeen Sibelius menetti nopeasti asemiaan angloamerikkalaisissa konserttiohjelmassa, kunnes Bernsteinin kokonaislevytys hänen sinfonioistaan 1960-luvulla käynnisti Sibelius-buumin uudelleen.

Että kuva olisi täydellinen, muistettakoon sekini, että Leonard Bernstein® on rekisteröity tavaramerkki, jonka omistaa Jalni Publications, Inc.

Läpimurto ja luovuuden leimahdus

Kuten niin monen muun tähtikapellimestarin, myös Leonard Bernsteinin ura sai rakettilähdön toisen muusikon sairastumisesta. Legendaarinen Bruno Walter joutui peruuttamaan esiintymisensä New Yorkin filharmonikkojen kanssa juuri ennen muuatta konserttia vuonna 1943, ja 25-vuotias apukapellimestari Bernstein hyppäsi hä-

nen tilalleen ilman yhtään harjoitusta orkesterin kanssa. Radioitu konsertti oli suurmenestys ja Bernstein kohta amerikkalaisen musiikkielämän kuumiin nimi. Yhteistyö New York Philharmonicin kanssa jatkui vuoteen 1969, sillä 50-luvun alussa Bernstein peri sen taiteellisen johtajuuden Dimitri Mitropoulosilta. Tuohon aikaan kapellimestarit toimivat kiinteämmin omien orkestereidensa kanssa ja tekivät vähemmän vierailuja, mutta Bernstein loi tässäkin uutta trendiä tekemällä runsaasti esiintymisiä suurimpien eurooppalaisten orkestereiden kanssa. Israelin filharmonikkoihin hänellä oli juutalaisena erityinen suhde, joka johti lukemattomiin esityksiin ja moniin levytyksiin.

Myös erinomaisena pianistina tunnettu kapellimestari touhusi monella rintamalla, ja etenkin 50-luvulla Bernstein ehti löytää riittävästi aikaa myös säveltämiselle. Toki hän jatkoi säveltämistä lähes kuolemaansa saakka, mutta suurimmat menestysteoksensa hän loi leimahduksenomaisesti 50-luvun loppuun mennessä, ennen 40:ttä syntymäpäiväänsä. Jos joitakin teoksia halutaan nostaa muiden yläpuolelle, tulee mainita ainakin *Candide*-alkusoitto (1956), joka saattaa olla 1900-luvun useimmin esitetty amerikkalainen orkesterisävellys, sekä tietysti *West Side Story* (1957) –tietävästi maailman esitetyin musiikkali. Bernstein ehti myös elokuvamusiikin pariin, ja sävelsi vaikuttavan musiikin Elia Kazanin klassikkoon *Alaston satama* (*On the Waterfront*, 1954), joka muistetaan etenkin nuoren Marlon Brandon vimmaisesta pääroolista.

Bernstein oli näkyvä myös yhteiskunnallisesti. Hän vältti vielä se-

naattori Joseph McCarthyn kommunistivainot 50-luvulla, mutta sai poliittisen oikeiston vihat päälleen 60- ja 70-luvuilla, jolloin hän osoitti julkisesti tukea Mustille panttereille sekä vastusti näkyvästi Vietnamin sotaa ja ydinaseita. Hän osallistui taisteluun ihmisoikeuksien puolesta, edesauttoi suuresti sellisti Mstislav Rostropovitshin pääsyssä Neuvostoliitosta länteen sekä johti useita tukikonsertteja Amnesty Internationalin puolesta niin Amerikassa kuin Euroopassa. Bernstein totta vie otti hyödyn irti julkisuudestaan.

”Ystävyys, läheisyys, poikarakkaus...”

Ja se musiikki! Onhan se hieman hämentävä ajatus, että samaan aikaan kun eurooppalaiset avantgardistit tekivät Länsi-Saksan Darmstadtissa ylioppainsa Pierre Boulezin johdolla musiikillista uskonpuhdistustaan, suositui nuori säveltäjä Atlantintakana kirjoitti operetin *Candide*. Siis operetin! Ja vieläpä 1700-luvun valistusajan kirjailijan Voltairen romaanin pohjalta. Amerikka tuntui eurooppalaisista modernisteista varmaan yhtä läheiseltä kuin Andromeda.

Lyhyt *Candide*-alkusoitto onkin valottava kuva Bernsteinin tyylistä. Se alkaa hurjana, vauhdikkaana marssina, joka etenee kuin varkain rauhallisempaan, kieppuvaan melodiaan, joka alkaa vuorotella kohta palaavan riehakkaan marssin kanssa. Eräänlainen ahtokulku tiivistää lähes melskeisen lopun. Tällainen alkusoitto virittää minkä tahansa konsertin odotukset korkealle.

Serenadi viululle kuulostaa ehkä pie-

nimuotoiselta sävellykseltä, mutta on kaikkea muuta. Teos valmistui vuonna 1954 ja on nimestään huolimatta laaja viulukonsertto, olkoonkin että sen kokoonpanoon ei kuulu puhaltimia, vaan jousiorkesteri, harppu ja lyömäsoittimia. Teos on ottanut inspiraationsa ja alaotsikkonsa Platonin klassikosta *Pidot*, jossa Ateenan henkisen eliitin herrat keskustelevat eroksen ja rakkauden luonteesta. Konserton osat kuvailevat herkkullisesti tarinan henkilöiden pitämiä puheita.

Asetelma on tämä: edellisen yön käännäily ja irstailu saa riittää, on aika keskustella rakkaudesta, eikä ketään saa pakottaa ryypäämään enempää kuin haluaa. Ensimmäisenä äänessä on Faidros, joka kuvailee rakkautta läh-
tökohtaisesti pederastiana (poikarakkaus), joten musiikki on kaunista ja ylevää. Faidrosen keskeyttää Pausanias, jolle rakkauksia on kahta lajia, tavallinen ja taivaallinen. Tavallista on pelkkä kiihkeä akti naisen kanssa (*tietysti* näkökulma on ateenalaisen vapaan miehen), taivaallista taas rakkaus mieheen, jolla jo parta kasvaa, eikä suinkaan nuoriin poikiin. Toisessa osassa Aristofanes taas selittää, että alkujaan oli kolmenlaisia ihmisiä: miehiä ja naisia sekä androggynejä, jotka olivat miesten ja naisten nelikätisiä ja -jalkaisia yhdistelmiä. Nämä ylijumala Zeus joutui lopulta halkaisemaan ja muotoilemaan uudelleen, jotta ihmiset voisivat lisääntyä rakkaudellisesti. Kuulostaa mielikuvitukselliselta, saattaisi moni kyynikko todeta.

Lääkäri Eryksimakhoksen puhe on kiihkeä presto: rakkaus ohjaa kaikkea luonnossa, niin ihmisiä, eläimiä kuin kasveja; tarvitaan eräänlainen jin-jang

-tyylinen tasapaino. Niinpä jaksokin on lyhyt. Kun väitteet ovat ytimekkäitä, ei niitä tarvitse kauan jankuttaa. Agathonin puhe taas on kauneutta ja ylevyyttä henkivä *adagio*, rakkaus on herkkää ja haurasta eikä sitä pidä sekoittaa eläimelliseen himoon. Mittava finaali alkaa Sokrateen puheenvuorolla (kaikkien ruumiiden kauneus on yhtä ja samaa, on tärkeämpää olla rakastaja kuin rakastettu), joka keskeytyy kun känninen Alkibiades tupsah-
taa paikalle ihmettelemään, miksi muut ovat niin vakavia ja selvin päin. Aikansa Alkibiades saa mekastaa kunnes hänet määrätään kehumaan Sokratesta, ja lopputulema onkin, että ulkoisesti ruma Sokrates kykenee herättämään muiden rakkauden pelkillä terävillä puheillaan.

Tästä kokonaisuudesta Bernstein on kehittänyt hienon viulukonserton, jossa kohtaavat harmoninen kauneus ja virtuoosinen retoriikka. Eros ja poikarakkaus ovatkin sopiva puheenaihe, koska Bernstein itse oli biseksuaali, joka eli kuitenkin rakkausavioliitossa naisen kanssa ja sai kolme lasta, vaikka elikin 70-luvun puolivälissä jonkin aikaa parisuhteessa myös miehen kanssa.

Vanhasta testamentista jengisotaan

Bernsteinin sävellyksillä on usein uskonnollinen leima, hän korosti ahkerasti juutalaista taustaansa. Kapellimestariopintojensa loppuvaiheissa 1942 hän kirjoitti ensimmäisen sinfoniansa, lisänimeltään *Jeremiah*. Kantaesitys kuultiin vuonna 1944 Pittsburghin sinfoniaorkesterin konsertissa, jonka säveltäjä itse johti. Teoksen menestys toi

sen pian myös New Yorkiin, missä paikallinen kriitikkojen yhdistys intoutui antamaan sille oman vuotuisen musiikkipalkintonsa.

Jeremiah on kolmiosainen sinfonia, jonka teksti on peräisin Vanhan Testamentin Jeremian kirjasta. Ensimmäinen osa (*Largamente*) on alaotsikoltaan *Profetia*. Se on tempoltaan hidasta musiikkia, jossa orkesterin teho kasvaa välillä äärimmilleen, mutta toisaalta äkillisiä dramaattisia purkauksia kontrastoi matalaan hiljaisuuteen hiipuva loppu; profeetta ennustaa synkkiä aikoja kansalle. Toinen osa (*Vivace con brio*) on nimeltään *Pyhäinhäväistys*. Se on kiihkeänä sykkivä, kaoottinen scherzo, joka kuvaa Jerusalemin hävitystä babylonialaisten käsissä, ironisesti klezmer-musiikin poljennossa.

Sinfonian finaali (*Lento*) on valituslaulu, jossa esiin astuu mezzosopraano laulamaan Jeremian tekstiä. Siinä missä scherzon avusteema on laina vanhasta heprealaisesta sävelmästä, perustuu vokaaliosuuden alku suoraan liturgiselle kadenssille, jota yhä lauletaan Jerusalemin tuhoa muisteltaessa. Tätä hidasta päätösosaa esitetään usein sinfoniasta irrallaan nimellä *Lamentation*.

West Side Story loikkaa aivan toiseen aikaan ja ympäristöön. Romeon ja Julian tarina on kiehtonut kaikkina aikakausina eikä pelkästään länsimaaisessa kulttuurissa. Tuo William Shakespearen näytelmä ei ollut originaali, vaan vain tunnetuin versio iättömästä tarinasta. Vaikka yhteiskunnan sisäiset luokkaerot hämärtyivät 1900-luvulla, myös nykyaika tuntee omat tulkintansa klaanirajat (tai etniset, sosiaaliset, uskon-

nolliset jne.) ylittävästä, vastustetusta rakkaudesta.

Tunnetuin sellainen on musikaali *West Side Story*, joka sijoittuu 1950-luvun Manhattanille, missä eri etnisiä taustoja edustavien nuorisojengien välinen taistelu varjostaa jengirajat ylittävää Tony ja Marian rakkautta. Tony jengi on vannonnut tekevänsä selvää puertoricolaisten porukasta, jota johtaa Marian isovelji Bernardo. Tragedia kohtaa kaikkia, ennen kuin jengien jäsenet ymmärtävät vihanpidon menneen liian pitkälle.

West Side Story oli menestys, jonka suosiolle ei näy loppua, sillä sen asestelma ja musiikki ulottuvat niin moniin suuntiin, että tarttumapintaa löytää itse kukin kuuliija ja katsoja. Musikaalin osia on esitetty vaihtelevina sarjoina, mutta Bernstein itse vakiinnutti yhdeksänosaisen *Sinfoniset tanssit West Side Storysta* vuonna 1961. Siinä soi ikivihreäksi kohonnut *Somewhere*, tanssitaan Mambon tahdissa, ja tietysti joudutaan veriseen katutappeluun (*Rumble*). Voi kunpa elämä olisikin aina sellaisessa tasapainossa, jollaiseksi Eryksimakhos aidon rakkauden Pidoissa kuvasi! Silloin ei säveltäjänkään tarvitsisi miettiä ihmisoikeustaisteluja ja voisimme rakastaa yli kaikkien rajojen.

Osmo Tapio Räihälä

Leonard Bernstein: Symphony No. 1, Jeremiah / Sinfonia nro 1, Jeremiah

How doth the city sit solitary,
That was full of people!
How is she become as a widow?
She that was great among the nations.
And princess among the provinces.
How is she become tributary!
She weepeth sore in the night,
And her tears are on her cheeks;
She hath none to comfort her
Among all her lovers;
All her friends have dealt treacherously
with her,
They are become her enemies.
Judah is gone into exile because of
affliction.
And because of great servitude;
she dwelleth among the nations,
she findeth no rest.
all her pursuers overtook her
Within the narrow passes.

Jerusalem hath grievously sinned...
How doth the city sit solitary
...a widow.

They wander as blind men in the streets,
they are polluted with blood,
so that men cannot
touch their garments.

Depart, ye unclean! they cried unto
them,
Depart, depart! touch us not...

Wherefore dost thou forget us forever,
and forsake us so long time?...
Turn thou us unto thee, o lord...

Bible: Book of Lamentations

Voi! Miten yksin onkaan nyt kaupunki,
ennen niin täynnä väkeä!
Kansojen valtiatar on kuin leski.
Maitten ruhtinatar tekee orjan työtä.

Hän itkee katkerasti yössä,
kyyneleet vierivät hänen poskillaan.
Yksikään hänen ystävästään ei ole
lohduttamassa.

Kaikki ovat hänet pettäneet,
kääntyneet vihollisiksi.

Kauan sai Juuda jo kärsiä vaivaa ja kurjuutta,
nyt se on vielä viety pois maastaan,
se asuu vieraiden kansojen seassa
eikä lepoa löydä.
Vainoojat saavuttivat Juudan,
pakotietä ei ollut.

Raskaasti on Jerusalem rikkonut,
kaikki surkuttelevat hänen kohtaloaan.
Kaikki, jotka ennen kunnioittivat häntä, nyt
halveksivat, kun näkevät hänet alastomana.
Itsekin hän huokaa ja kääntää kasvonsa
pois.

Silmät sokeina he nyt harhailevat kaduilla
veren tahrimissa vaatteissa.
Vaatteita, joihin eivät saisi edes koskea,
he kantavat yllään.

"Pois tieltä! Saastainen tulee!" huudetaan
heidän edellään.

"Pois tieltä! Väistykää! Älkää koskeko
heihin!"

Totisesti, sinä olet hylännyt meidät, ankara
on sinun vihasi!

Raamattu, Valitusvirret

JAMES GAFFIGAN

Amerikkalainen kapellimestari James Gaffigan on toiminut kaudesta 2011-12 lähtien Luzernin sinfoniaorkesterin ylikapellimestarina, ja hänen kauttaan on jatkettu ulottuvaksi aina kevääseen 2022. Lisäksi hän työskentelee Hollannin radion filharmonikkojen päävierailijana.

Gaffigan on opiskellut orkesterinjohtoa mm. Aspenin festivaalin American Academy of Conductingissa David Zinmanin ja Murry Sidlinin johdolla. Hän opiskeli kesällä 2003 Tanglewoodin "conducting fellow" –ohjelmassa ja saavutti seuraavana vuonna ensipalkinnon kansainvälisessä Sir Georg Solti –kapellimestarikilpailussa Saksassa.

Gaffigan työskenteli 2003-06 Clevelandin orkesterin apulaiskapellimestarina ja oli 2006-09 San Francisco Symphonyn Associate conductor. Hän teki eurooppalaisen debyyttinsä 2008 Luzernin sinfoniaorkesterin johtajana. Hän on sittemmin johtanut monia maailman huippuluokan orkestereita niin Euroopassa, Yhdysvalloissa kuin Aasiassa. Kaudella 2017-18 näitä ovat mm. Chicagon, Dallasin ja Philadelphian orkesterit, Münchenin filharmonikot ja Amsterdamin Concertgebouw-orkesteri.

Gaffigan johtaa myös paljon oopperaa. Hän on vierailut oopperakapellimestarina mm. Wienin valtionoopperassa, jonne hän palaa seuraavaksi Verdin La traviatan johtajaksi. Kuluvalle kaudella hänen oopperadebyyttejään ovat Chicagon Lyyrinen ooppera (Cosi fan tutte) ja Santa Fen ooppera (Ariadne

auf Naxos). Lähitulevaisuudessa odotavat hänen debyyttinsä Hollannin oopperassa ja New Yorkin Metropolitanissa.

Gaffiganin johtama Tšaikovskin (nro 1) ja Prokofjevin (nro 2) pianokonserttolevy (pianistina Kirill Gerstein) sai 2015 ECHO Klassik -palkinnon vuoden parhaana konserttolevytyksenä. Gaffiganin diskografiaan sisältyvät myös Prokofjevin sinfoniat (lukuun ottamatta nro 2), joiden lisäksi hän on levyttänyt mm. Brahmsin, Saint-Saënsin, Dvořákin, Korngoldin, Šostakovitšin, Brittenin, Hartmannin, Dutilleux'n ja Wolfgang Rihmin musiikkia.

ELINA VÄHÄLÄ

Elina Vähälä kuuluu kansainvälisesti menestyneimpiin suomalaisiin viulisteihin. Häntä on luonnehdittu "sujuvaksi, tyylikkääksi ja lahjakkaaksi muusikoksi, jonka briljanttia tekniikkaa vastaa hänen yltäkylläinen henkevyytensä, herkkyytensä ja mielikuvituksensa" (Chicago Tribune).

Vähälä aloitti viulunsoiton jo kolmevuotiaana ja debytoi orkesterisolistina 12-vuotiaana, orkesterina nykyinen Sinfonia Lahti. Hän on opiskellut viulunsoittoa Kuhmon viulukoulussa ja Tuomas Haapasen johdolla Sibelius-Akatemiassa ja täydentänyt opintojaan mm. Münchenissä Ana Chumachenkon mestariluokalla. Hän voitti Young Concert Artists –kilpailun 1999 ja piti samana vuonna ensimmäisen oman konserttinsa New Yorkissa.

Vähälä on konsertoinut sekä solistina että kamarimusiikkona laajalti

Euroopassa, Yhdysvalloissa ja Aasiassa. Hän on tehnyt suomalaisten huippukapellimestarien lisäksi yhteistyötä mm. Leonard Slatkinin, Carlos Kalmarin, Jakub Hrůsan, Thierry Fischerin ja Jeffrey Taten kanssa. Vuonna 2008 hänet valittiin esiintymään maailmanlaajuisesti televisioidussa Nobelin rauhanpalkinnon juhlassa.

Vähälän ohjelmisto ulottuu barokista nykymusiikkiin. Hänelle ovat kirjoittaneet teoksia mm. Aulis Sallinen, C. Curtis-Smith ja Jaakko Kuusisto, ja hän on soittanut John Coriglianon The Red Violin –viulukonserton Pohjoismaiden-ensiesityksen. Hän on levyttänyt Haydnin viulukonsertot sekä Coriglianon ja Kuusiston viulukonsertot.

Myös opetustyö on ollut tärkeässä roolissa Vähälälle. Hän on toiminut viulumusiikin professorina vuosina 2009-12 Detmoldin musiikkikorkeakoulussa ja vuodesta 2012 lähtien Karlsruhen musiikkikorkeakoulussa. Vuonna 2009 hän oli perustamassa Suomen Kulttuurirahaston tukemaa Viuluakatemia ry:tä.

Elina Vähälän soitin on Giovanni Battista Guadagnini vuodelta 1780.

JENNY CARLSTEDT

Ahvenanmaalainen mezzosopraano Jenny Carlstedt oli vuosina 2002-2016 kiinnitettyä solistiksi Frankfurt-am-Mainin oopperaan. Sen jälkeen hän on työskennellyt vapaana taiteilijana. Kuluvalle kaudella hänen ohjelmassaan ovat mm. Verdin Requiem Kölnissä, kiertue Saksassa Lounais-

Saksan radion orkesterin kanssa sekä esiintymisiä oopperaroleissa Suomen Kansallisoopperassa (Madama Butterflyn Suzuki) ja Frankfurtissa.

Carlstedt on opiskellut Sibelius-Akatemiassa ja Lontoon Guildhall School of Musicissa. Hän sijoittui toiseksi Lappeenrannan laulukilpailun naisten sarjassa 1999 ja debytoi Suomen Kansallisoopperassa 2001. Hän on sittemmin esiintynyt aktiivisesti sekä ooppera- että konserttilaulajana.

Frankfurtin oopperassa Carlstedtin ohjelmisto laajeni noin 50 roolilla ja ulottuu barokin kaudelta nykyoopperaan. Erityisesti hän tuli esiin monien keskeisten Mozart-roolien esittäjänä (Sesto/Annio, Idamante, Dorabella, Cherubino, Don Ramiro ja Giacinta). Hänen muita roolejaan ovat olleet mm. Ruusuritarin Octavian, Ariadne auf Naxosin säveltäjä, Hoffmannin kertomusten Niklaus, Ring-tetralogian Wellunge ja Händelin Teseon nimirooli.

Carlstedt on esiintynyt vierailevana solistina Suomen Kansallisoopperan ja Savonlinnan Oopperajuhlien lisäksi eri puolilla Eurooppaa, mm. Glyndebourne Touring Operassa, Antwerpenissä, Theater an der Wienissä, Baselissa ja Kööpenhaminassa. Vuonna 2015 hän teki menestyksekkään Yhdysvaltaindebyyttinsä Mélisandena Esa-Pekka Salosen johdolla Chicagossa. Vuonna 2017 hän oli ehdokkaana Pohjoismaiden neuvoston musiikkipalkinnon saajaksi.

Carlstedtin ooppera- ja lauluesityksiä on taltioitu monille levytyksille. Vuonna 2016 ilmestyi hänen levynsä Zemlinskyn lauluista yhdessä John Storgårdsin johtaman Lapin kamariorkesterin kanssa.

RADION SINFONIAORKESTERI

Radion sinfoniaorkesteri (RSO) on Yleisradion orkesteri, jonka tehtävänä on tuottaa ja edistää suomalaista musiikkikulttuuria. Orkesterin ylikapellimestarina on vuodesta 2013 toiminut Hannu Lintu. Häntä ennen RSO:n ylikapellimestareita ovat olleet Toivo Haapanen, Nils-Eric Fougstedt, Paavo Berglund, Okko Kamu, Leif Segerstam, Jukka-Pekka Saraste ja Sakari Oramo.

Kaudella 2017–2018 RSO juhlii 90-vuotissyntymäpäiväänsä – 10-jäseninen Radio-orkesteri esiintyi ensimmäisen kerran 1.9.1927 Aleksanterinkatu 46:n studiossa, Helsingissä. Muutama vuosi myöhemmin aloitettiin myös julkinen konserttitoiminta ja sinfoniaorkesterin mitat RSO saavutti Paavo Berglundin ylikapellimestarikaudella 1960-luvulla. Nyt orkesteri nauttii suosiosta niin konserttikävijöiden määrän kuin menestyneiden levytysten ja kiertueidenkin suhteen. Täyttöaste Musiikkitalon konserteissa oli vuonna 2016 95 % ja verkossa sekä television äärellä konsertteja seurasi yli 1,4 miljoonaa katsojaa. Radiolähetyksien kuulijoita oli n. 100 000 lähetystä kohti.

Suurten klassis-romanttisten mestariteosten ohella RSO:n ohjelmisto sisältää runsaasti nykymusiikkia ja orkesteri kantaesittää vuosittain useita Yleisradion tilausteoksia. RSO:n tehtäviin kuuluu myös koko suomalaisen orkesterimusiikin taltiointi kantanauhille Yleisradion arkistoon. Kaudella 2017–2018 orkesteri kantaesittää kuusi Yleisradion tilaamaa teosta. Lisäksi

ohjelmassa on kolmen oopperan konserttiesitykset, ensimmäinen oma RSO-festivaali ja keskeisiä viulukonserttoja 1900-luvulta.

RSO on levyttänyt mm. Mahlerin, Ligetin, Eötvösin, Sibeliuksen, Hakolan, Lindbergin, Saariahon, Sallisen, Kaipaisen ja Kokkosen teoksia sekä Launiksen Aslak Hetta -oopperan sekä silevytyksen. Orkesterin levytyksiä on palkittu mm. BBC Music Magazine -, Académie Charles Cros'n ja MIDEM Classical Award -palkinnoilla. Sibeliuksen sävelrunoja ja lauluja sisältävä levytys oli Gramophone -julkaisun Editor's Choice marraskuussa 2017. Kaudella 2017–2018 julkaistavat levyt sisältävät teoksia Sibeliukselta, Prokofjevilta, Lindbergiltä ja Bartókilta. RSO esiintyy myös Ylen tuottamassa dokumentissa, joka esittelee säveltaiteemme varhaisia modernisteja.

RSO konsertoi säännöllisesti konserttikiertueita ympäri maailmaa. Kaudella 2017–2018 orkesteri tekee Hannu Linnun johdolla Euroopan kiertueen. RSO:n kotikanava on Yle Radio 1, joka lähettää orkesterin kaikki konsertit yleensä suorina lähetyksinä niin Suomesta kuin ulkomailtakin. Verkossa (yle.fi/arena) RSO:n konsertteja voi kuunnella sekä katsella korkealaatuisen livekuvan kautta. Yle Teemalla nähdään sunnuntaisin RSO:n konserttitaltiointeja, jotka uusitaan myös Yle TV 1:ssä.